

4. Очеретяний В.А. Проблемні питання пред'явлення для впізнання окремих ділянок місцевості та приміщень // Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ : проблеми теорії та практики : матер. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 16.11.2011 р.). – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – С. 68–69.

5. Чаплинська Ю.А. Проблемні питання слідчого експерименту // Право і суспільство : науковий журнал. – 2014. № 1. С. 249–254.

6. Шепітько В.Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз) : [монографія] / В.Ю. Шепітько. – Харків : Харків юридичний, 2007. 432 с.

Васильченко Валерія Віталіївна,
студентка факультету юридичної
діяльності Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Єфімов Микола Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-
правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ РОЗБОЇВ

Під час досудового розслідування, з метою з'ясування окремих обставин, для більш швидкого розкриття злочину проводяться різноманітні слідчі дії, серед яких виокремлюють досить затребувану процедуру - пред'явлення для впізнання. Тому що на підставі висновку такої проведеної дії, як впізнання, можна довести винуватість або невинуватість підозрюваного у вчиненні ним злочину.

Пред'явлення для впізнання – це слідча дія, що полягає у пред'явленні свідкові чи іншій особі об'єктів, які вони спостерігали раніше, з метою встановлення їх тотожності або групової належності [1, с.314].

Сутність даної слідчої дії полягає у тому, що особі пред'являють об'єкти, образи яких вона порівнює з уявними образами об'єктів, які спостерігала раніше, і вони пов'язані з подією злочину. На цій підставі робиться висновок про їх тотожність, подібність або відмінність [2, с.213].

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Впізнання не є обов'язковою до проведення слідчою дією. Її цільова необхідність визначається тією особою, яка проводить досудове розслідування, відповідно до кожної ситуації.

Загалом, пред'явлення для впізнання складається з трьох етапів:

- 1) підготовка до проведення впізнання /підготовчий/;
- 2) безпосереднє пред'явлення для впізнання /робочий/;
- 3) фіксація ходу та результатів впізнання /заключний/ [2,с.219].

Дана слідча дія ніколи не дублюється, тому звідси виникає ефективність та доказовість результатів, що також залежить від якості підготовчого етапу.

Отже, організаційно-підготовчі заходи до проведення впізнання повинні складатися з таких елементів: 1) попередній допит особи, яка впізнає (потерпілий, свідок); 2) прийняття рішення про проведення впізнання; 3) визначення місця, часу та способу проведення впізнання; 4) визначення черговості пред'явлення для впізнання (якщо кілька злочинців); 5) створення оптимальних умов для проведення даної слідчої дії; 6) визначення способу фіксації ходу та результатів впізнання; 7) підготовка необхідних науково-технічних засобів; 8) забезпечення безпеки осіб, які приймають участь в даній слідчій дії; 9) залучення (в окремих випадках) спеціалістів або перекладача; 10) підбір об'єктів (статистів), серед яких необхідно провести впізнання; 11) складання плану проведення впізнання; 12) залучення понятих (не менше двох); 13) проведення інструктивної наради (інструктаж) серед усіх учасників даної слідчої дії [2,с.220].

Можна зазначити, що розбій є одним з найбільш тяжких злочинів, тому що посягає не лише на власність, а й на життя і здоров'я особи. В більшості випадків такий злочин вчиняється без свідків, проте іноді трапляються в присутності очевидців і у громадських місцях.

При розслідуванні розбоїв пред'явлення для впізнання є достатньо важливою слідчою дією, яка дозволяє слідчому обґрунтувати основну версію і довести, чи є затриманий тією особою, яка вчинила злочин. Дану процедуру рекомендується проводити одразу ж після затримання із залученням потерпілого і свідків – очевидців.

Сама процедура пред'явлення осіб для впізнання, які вчинили розбійний напад, проводиться відповідно до рекомендацій, вироблених криміналістичною наукою та кримінально – процесуальним законодавством.

Першочерговим елементом підготовчого етапу пред'явлення для впізнання є попередній допит особи, яка буде впізнавати. Під час цього повинні бути визначені загальні та окремі ознаки об'єкта, які особа може визначити, її психологічний стан, робиться акцент на прикметах та особливостях об'єкта впізнання. І вже ґрунтуючись на результатах даного

допиту слідчий повинен зробити висновок, чи може допитувана особа самотійно і без перешкод визначити об'єкт впізнання.

Якщо особа, що впізнає, заявляє, що не може словесно описати прикмети, за якими впізнає іншу особу, але впевнена, що зможе впізнати за сукупністю ознак, у протоколі обов'язково зазначаються ці ознаки.

Після остаточного висновку слідчого щодо можливості проведення впізнання, він робить підбір додаткових об'єктів, які будуть залучені до цієї процедури: готується перелік однорідних речей відповідно до самого об'єкту впізнання – приблизно одного виду, якості, без видимих відмінностей у зовнішньому вигляді. Загальна кількість речей для впізнання повинна складати не менше трьох, проте не більше п'яти об'єктів, оскільки збільшення кількості може розсіювати увагу особи, що призведе до зниження ефективності самої слідчої дії.

Місцем пред'явлення для впізнання зазвичай обирають кабінет слідчого або будь-яке інше окреме приміщення у районному відділу. Таке приміщення повинно бути просторим, тому що повинні розміститися всі залучені учасники процесу. Має міститися мінімум сторонніх предметів, щоб не відволікати особу, яка здійснює впізнання. Рекомендовано, щоб освітлення було природнім.

Під час процедури впізнання серед учасників процесу обов'язково є присутність не менше двох незаінтересованих осіб – понятих. Винятком в даному випадку є повне відео фіксування цієї слідчої дії.

Об'єктом впізнання можуть бути не тільки особи, затримані за підозрою у вчиненні розбою, а також вилучені під час обшуку особисті предмети або обшуку за місцем проживання підозрюваного.

Якщо потерпілий під час допиту заявляє, що не в змозі впізнати особу, впізнання слід відтермінувати на час збирання доказової інформації, на основі якої згодом можна буде відтворити процедуру впізнання.

На основі даних встановлено, що при розслідуванні розбоїв пред'являлися для впізнання: живі особи (82%), різні предмети (48%), інші об'єкти – приміщення, окремі ділянки місцевості (3%). Також доведено, що знаряддя злочину доцільно пред'являти не тільки потерпілому, але й підозрюваному та іншим особам, які не могли бачити цей предмет [3,с.11].

А для ефективного проведення впізнання слідчим доцільно використовувати відеозапис. Втім, на підставі узагальнення слідчої практики встановлено, що слідчі здебільшого ігнорують використання засобів фіксації впізнання, застосовуючи фотозйомку лише у 17% випадках, відеозапис – в 11% [3,с.12].

Як висновок можна зазначити, що пред'явлення для впізнання не є обов'язковою слідчою дією, проте може відігравати досить визначальну роль у ході досудового розслідування. А підготовчий етап є своєрідним базисом до проведення такої процедури. Основними заходами такого підготовчого етапу є попередній допит особи, спосіб і місце проведення, створення сприятливих умов для проведення впізнання. Отже, дотримання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

даних вимог забезпечить відтворення процедури впізнання у повному обсязі.

Список використаних джерел:

1.Криміналістика: підручник для студентів юрид.спец.вищих закладів освіти/Глібко В.М, Дудніков А.Л.,Журавель В.А та ін./за ред. В.Ю Шепітька – К.:Видавничий Дім «Ін юре»,2001;

2.Монографія «Тактика проведення окремих слідчих дій» Чаплинський К.О., Міністерство Внутрішніх Справ України Юридична академія , м.Дніпропетровськ, 2006 р.,с. 213-220.;

3.Автореферат «Криміналістична характеристика та особливості розслідування грабежів і розбоїв, учинених раніше засудженими особами» Костира О.М, Міністерство Внутрішніх Справ України, Дніпропетровський державний університет Внутрішніх справ,м.Дніпро, 2019,с.11-12.

Венгерова Юлія Віталіївна,

аспірант кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

Науковий керівник:

Чаплинський Костянтин Олександрович,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

CHARACTERISTICS OF CRIMINAL ACTIONS AT THE STAGE OF THE OPENING OF THE TOURIST BUSINESS

It should be noted that criminal activities in the sphere of tourism activity can be committed both from the side of the real subjects of tourism activity and from the side of fictitious enterprises. A. F.Volobyev in this section adds that in many cases the preparation of documents required for state registration of a fictitious enterprise, as well as a number of legally significant actions related to the creation of a legal entity, are performed by lawyers (or other specialists) - employees of economic entities, heads which are part of organized criminal groups, in the interests of which are created networks of fictitious enterprises. The notarization of the founding documents is carried out by notaries on the basis of lost (stolen) passports, without establishing the